

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening

No. 133550 - DRUMPT bij Tiel.

Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat

Adres:

Mej. J. J. E. v. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80,
DEN HAAG.

Bestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. J. J. E. v. D. THOORN, *Secretaresse*, den Haag; B. TH. KRABBENDAM, *Penningmeester*, Drumpt bij Tiel; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

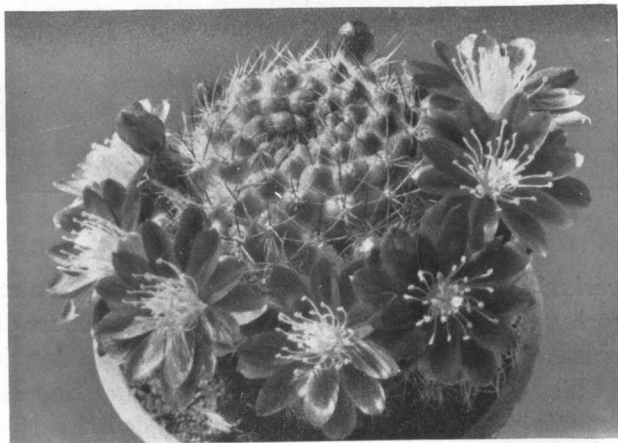
REBUTIAE

door A. V. Fric en K. Kreuzinger.

II.

Algemeen Overzicht. (Vervolg).

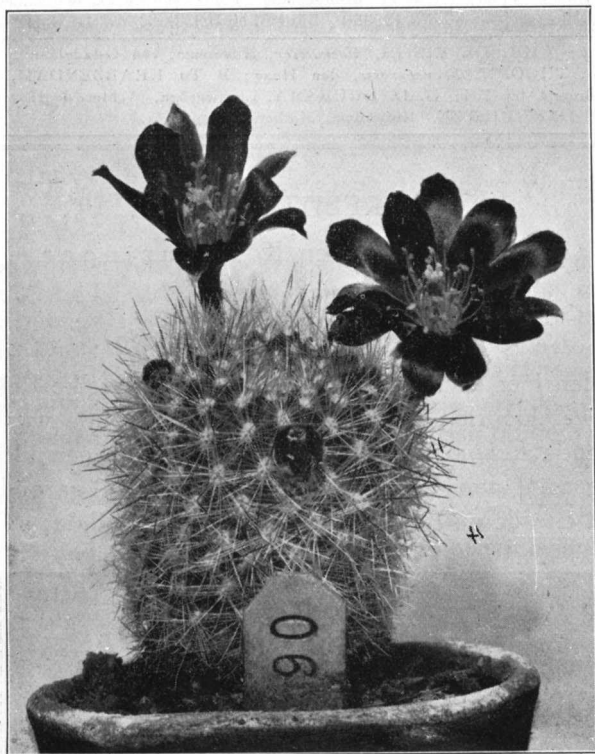
Wij willen hier even in herinnering brengen welke Rebutia's er voor den wereldoorlog bestonden. De eerste Rebutia was de algemeen bekende *Echinocactus minusculus*, waarvan een klein aantal door Spegazzini aan Rebut en aan Dr. Weber gezonden was. Spegazzini en alle auteurs na hem, gaven als vindplaats Tucuman

Rebutia pseudodeminuta.
(*Echinorebutia pseudodeminuta*).

op; hij had de planten van den herbariumverzamelaar Venturi ontvangen, die ze weer van inlandsche helpers kreeg. Venturi had de zending te Tucuman op de post gedaan. Tot nu toe is het niet gelukt de werkelijke vindplaats van deze planten te ontdekken.

Het is merkwaardig, dat deze plant de toenmalige cactuskenners groote moeilijkheden opleverde in verband met de indeeling. Weber noemde haar *Echinopsis minuscula*, daarna stelde Schumann in 1895 voor deze plant het geslacht *Rebutia* op, daarbij ging hij echter

Rebutia Fiebrigii.

van de verkeerde veronderstelling uit, dat de plant niet uit de areolen doch uit de axillen bloeit, en wilde hij haar naast de *Mammillaria*'s plaatsen. Deze vergissing kunnen wij alleen daardoor verklaren, dat bij enkele exemplaren van *Rebutia minuscula* het groeipunt niet zooals gewoonlijk dicht bij de bovenzijde der areolen, doch nog iets hooger, om zoo te zeggen op het plantenlichaam te vinden is. Wat bij sommige geslachten regel is, is hier uitzondering. Vormt

zich een knop of een spruit, dan verscheuren deze bij het te voorschijn komen de opperhuid boven het areool. Schumann heeft waarschijnlijk toevallig zulk een plant gehad, want hij trekt later het geslacht *Rebutia* weer in en plaatst de *minuscula* onder *Echinocactus*, merkt daarbij echter op, dat ze ook hier niet geheel thuis hoort.

Later ontving men uit dezelfde bron *Rebutia deminuta* en *pseudominuscula*, waarvan de vindplaatsen wel bekend werden. De eerste komt uit het Tastildal, in de buurt van Golgata, de tweede vond men op de Cachivulkaan. De *deminuta* werd door Weber als een *Echinopsis* beschouwd, terwijl de *pseudominuscula* door Spegazzini tot *Echinocactus* gerekend werd. Spoedig daarop zond Fiebrig met andere cactussen ook een *Rebutia*, die Gürke naar den vinder *Echinocactus Fiebrigii* noemde.

Volgens de gegevens zou Fiebrig deze planten in de Boliviaansche bergen verzameld hebben, doch Fric vond hen bijna alle in Argentinië en wel niet hooger dan 1500 M. boven den zeespiegel in de provincie Salta. *Rebutia Fiebrigii* werd door Fric niet gevonden.

Om volledig te zijn, moeten we nog twee *Rebutia*'s noemen; ten eerste de door R. E. Fries als *Echinopsis* beschreven *Rebutia pygmaea* en ten tweede de als *Echinocactus Steinmanni* door von Solms-Laubach benoemde plant, die Steinmann vond. Deze beide soorten zijn nog niet goed bekend en worden ook nog niet gekweekt. Dit sluit evenwel niet uit, dat men geheel andere planten onder deze namen in den handel brengt.

Zoo eindigt in het jaar 1907 met de *Rebutia Steinmanni* het eerste deel der *Rebutia* geschiedenis.

R. H. SIEPERDA.

CULTUUR IN DEN ONGESCHERMDEN PLATTEN BAK.

(Vervolg.)

Van zelf komen we dus tot de vraag: „waarin moeten de potten ingegraven worden?” Het beste is ook hier de natuur zooveel mogelijk als voorbeeld te nemen. Overtollig water moet tot iederen prijs vermeden worden, terwijl het van groot belang is, dat de wortels der planten in den groeitijd steeds over een matige vochtigheid kunnen beschikken. Beter dan in een kas, bereiken we dat in een

platten bak. Waar in een bak te veel water is, zakt het weg, waar te weinig is, trekt het op; voorop gesteld, dat de ligging van den bak goed is. Deze moet minstens 1 M. boven het grondwater zijn gelegen en gevuld zijn met een samenstelling, welke in staat is een matige vochtigheid vast te houden. Een fijn verdeeld mengsel van klei, humus en koolasch voldoet heel goed.

In een goeden bak kan men de planten reeds heel vroeg in het voorjaar een plaats geven. Maart brengt vaak al mooie zonnige dagen, doch de temperatuur is dan nog te laag. Daarom graaft men den bak een halven meter uit en brengt een laag van 30 à 35 c.M. lange mest in, stampt deze goed vast, legt daarop een laag van het reeds genoemde grondmengsel en..... men slaat drie vliegen in één klap. De mest gaat broeien en vult het tekort aan warmte aan, houdt de aarde vochtig en door het ontbinden der mest komen gassen vrij, welke de planten ten goede komen. De ammoniakdamp wordt door het aangegeven grondmengsel, dat hoogstens een derde deel bladgrond mag bevatten, opgenomen; tenminste ammoniaklucht is niet te bespeuren.

Er is nog een voordeel van een bak boven een kas. Men is n.l. in staat den afstand tusschen het glas en de planten zoo gering mogelijk te maken en de planten zóó te plaatsen, dat zij bijna het glas raken. Om duidelijk te maken, waarom we dit doen, nemen we een voorbeeld uit de fotografie. Als men een voorwerp wil fotografeeren, dat b.v. $\frac{1}{2}$ M. van het venster verwijderd staat, en er is vastgesteld, dat de plaat één seconde belicht moet worden, dan moet men, als het voorwerp op 1 M. afstand van het venster wordt gezet, dus tweemaal zoo ver, niet tweemaal zoo lang, doch viermaal zoo lang belichten. De sterkte van het licht neemt af met het kwadraat van den afstand. Met het oog hierop is het dus gewenscht den afstand tusschen het glas van den bak en de plant zoo gering mogelijk te maken.

Zooals ik reeds zeide, houdt de mest den ondergrond van den bak zóó goed vochtig, dat men in de maanden Maart en April nagenoeg niet behoeft te gieten, wat in deze maanden een niet te onderschatten voordeel is. Het gebeurt in dezen tijd heel vaak, dat de planten in een kas beslist gegoten moeten worden en als dan een periode volgt van koud en donker weer, staat een rechtgeaard liefhebber angst uit voor de gevolgen. In den bak volstaat men met 's morgens op een zonnigen dag een weinig te nevelen. Later in het jaar kan men gieten tot alles goed doortrokken is. Men moet

echter nooit opnieuw gieten, voordat de bovengrond is opgedroogd. Van de weersgesteldheid hangt het dus af of men na een week, drie dagen, een dag of een halven dag weer gieten moet. Beloofd de nacht warm te worden, dan gieten we 's avonds. We moeten nooit vergeten te zorgen voor frissche lucht; om goed te groeien heeft een cactus op den dag veel warmte en 's nachts veel frissche lucht noodig.

's Morgens houden we dus den bak gesloten tot een zekere temperatuur bereikt is, welke in den zomer gerust tot 35° C. mag oplopen, terwijl voor den nacht 15° C. gewenscht is. Bij warme nachten verwijderen we de ramen van den bak. Blijft de temperatuur in den bak overdag onder 35° C. dan wordt het glas niet weggenomen. Alleen bij milde zachte regens verwijderen we de ramen.

Als nu verder wordt besproken welke plaats we de verschillende planten geven, wordt gerekend, dat de helling van het glas van den bak recht op het Zuiden ligt. In de eerste plaats komen in aanmerking voor volle zon cultuur alle cactussen, die een dichte witte bedoorning hebben, alle dichtbedoornde *Mammillaria*'s, dus planten zooals *Mam. elegans*, *Parkinsonii*, *chionocephala*, *Gülzowiana*, *bombycina*, *compressa*; deze laatste is wel niet zoo dicht bedoorn, doch hoe beter deze plant het naar den zin heeft, hoe langer de doorns worden; alle *Astrophytums* welke zeer mooi van kleur worden, *Astr. myriostigma* wordt nagenoeg wit, *Astr. capricornis* krijgt zulke zware doorns, dat men het lichaam der plant haast niet ziet, ook *Ast. asterias* laat zich deze behandeling welgevallen; alle *Echinocactussen* uit Mexico, waarvan ook éénjarige zaailingen van *Etus nivosus* en *texensis* de felste zon verdragen kunnen. *Leuchtenbergia principis*, die bij de gewone methode niet groeien wilde, doet het nu best. Voor de klasse der smalribbigen wordt in den voorzomer voorzichtigheid aangeraden, daar deze planten eerst laat gaan groeien. Een dichte bedoorning is niet altijd een vereischte; *Mam. longimamma* bloeit den geheelen zomer bij deze behandeling en ook haar zusje *Mam. sphaerica*, welke van Juni tot eind Augustus haar bloemen ontplooit. Ook onder de Zuid-Amerikanen zijn er heel wat, die meer zon kunnen verdragen dan men zou denken; ik noem hier *Etus submammulosus*, *Ottonis*, *minusculus* en zelfs *Gymnocalyciums*. Ook *Echinopsen* houden van de zon; men moet deze planten evenwel schermen als de bloemen open zullen gaan, anders zijn zij reeds in den voormiddag uitgebloeid. Deze kwaal heeft *Etus setispinus* in nog sterker mate, want bij deze plant verdrogen de

bloemknoppen, hoewel zij, alsook de variëteit *Cachetianus*, bijzonder goed groeit en mooie sterke lange doornen maakt. Ook *Cerei*, zoolang zij klein genoeg zijn, krijgen een plaatsje in den bak; het is een lust om *Cereus Silvestrii* en *Cereus candicans* te zien groeien, deze laatste krijgt een bedoorning zoo mooi als men maar wenschen kan. De meeste *Echinocerei* zijn liefhebbers van zonlicht. Als men deze planten zoo koud mogelijk overwinteren laat, zoodat geen groei kan plaats hebben in onzen donkeren tijd, kan men hen in het voorjaar zonder overgang in de volle zon zetten. Het beste overwinteren deze planten in denzelfden bak. Natuurlijk moet het een goede bak zijn met dubbele wanden, die goed gesloten en goed gedekt kan worden. Als het niet vriest moet men steeds luchten, ook des nachts. Het spreekt vanzelf, dat de aarde droog moet zijn. Het is verrassend, dat zelfs cactussen uit Zuid-Amerika deze behandeling goed verdragen. Tot nu toe werden door mij proeven genomen met *Etus minusculus*, *Otonis* en *submammulosus*. Voorwaarde is echter, dat zij ieder zonnestraaltje opvangen kunnen. In een binnentuintje gaat het niet.

Zooals ik reeds zeide, kan men planten, die aan weinig licht gewend zijn, niet in eens in de volle zon zetten. Men gaat als volgt te werk. In het laatst van Februari moet de bak in orde zijn gemaakt; de mest moet goed vast ingetrapt zijn; de aarde wordt zoo los mogelijk gehouden. Als men de aarde in den bak schudt door een zeef van musschengaas en met een hark gelijk maakt, is de zaak in orde. Daarna steekt men in de aarde, in het midden van den bak een aquarium-thermometer. Zoodra deze 10° C. aangeeft, kan men beginnen met die planten in den bak te plaatsen, die de meeste koude verdragen kunnen. Als de temperatuur hooger wordt volgen de anderen. Als de zon slechts flauw schijnt, schermt men niet, is echter de lucht hard blauw met witte wolkenkoppen dan moet men oppassen. Men legt dan reeds om ongeveer tien uur des morgens een stuk groen horregaas over de planten; echter alleen daar, waar planten staan; overigens laat men de zon zooveel mogelijk in den bak schijnen. Warmer dan 25° C. mag het in Maart nog niet worden. Als men ziet, dat de thermometer hooger stijgt, lucht men aan het bovineinde van de windzijde af. Des middags om twee uur of half drie wordt het horregaas weggenomen, de bak gesloten en zoodra de zon weg is, goed gedekt. Bij heel zacht weer, kan men ook 's nachts wat lucht geven.

Men gaat nu van dag tot dag korter schermen, totdat men na

eenige weken de eerst geplaatste planten niet meer schermt en dit alleen doet bij planten, die later in den bak gezet zijn. Bespeurt men planten, die bruin aanloopen, dan zet men deze zóó, dat zij voor de middagzon voorloopig nog wat beschermt staan.

Er is tot nu toe slechts van planten gesproken, die zijn aangegeven als volle zon planten. De andere planten zet men in het onderende van den bak, liefst in een aardmengsel, dat meer vocht vasthouden kan, hetgeen we bereiken door aan het aangegeven mengsel wat spagnum of ander mos toe te voegen. De resultaten zijn vaak verrassend. Toch zijn er nog planten, die men het op deze wijze ook niet naar den zin kan maken, zooals *Mam. centricirra*; zet men haar echter zóó, dat zij alleen 's morgens en 's avonds door de zon beschenen wordt, dan groeit zij zeer goed.

Wij zien dus, dat we vele cactussen, zusterlijk bijeen, in denzelfden bak kunnen kweken. Zij, die het meeste licht behoeven, zetten we bovenaan in het midden der ruiten, zij, die meer vocht noodig hebben aan het beneden einde en de rest langs voor- en zijwanden. Is men niettemin toch nog bang voor verbranden, dan kan men het eerste jaar den bak zóó plaatsen, dat de helling van het glas meer naar het Oosten of het Westen loopt, de middagzon schijnt dan minder haaks op het glas.

Wil men andere succulenten dan cactussen in een bak kweken, dan moet de bak op het Westen of Oosten geplaatst worden; de andere vetplanten verdragen de felle zon door het glas niet. Het lijkt mij echter beter den aangegeven stand te behouden en deze vetplanten in het begin van Juni buiten te zetten. Als men hen voor den Noordenwind beschermt en de eerste dagen wat schermt, dan kunnen zij verder buiten blijven staan. Dit geldt ook voor vele zuilcactussen en voor *Opuntia*'s. Als zij eind September weer in den bak geplaatst worden, zien zij er uit als goudhaantjes. Meestal kunnen de planten tot November in den bak blijven.

Voor de planten, die buiten staan, dient een primitieve inrichting gemaakt te worden om te voorkomen, dat hagelslag of stortbuien verwoestingen aanrichten. Eenige staande latten, voorzien van dwarslatten, waarover in tijd van nood een zeil of kleed geworpen kan worden, geven voldoende beschutting.

Ik hoop, dat vele liefhebbers door 't voorgaande aangespoord zullen worden proeven te nemen met het kweken van cactussen in den ongeschermden bak, vooropgezet dat zij over oplettendheid en zorgvuldigheid, doch vooral over voldoende vrijen tijd beschikken

kunnen; is dit laatste artikel niet voorhanden, dan moet men de proef niet wagen.

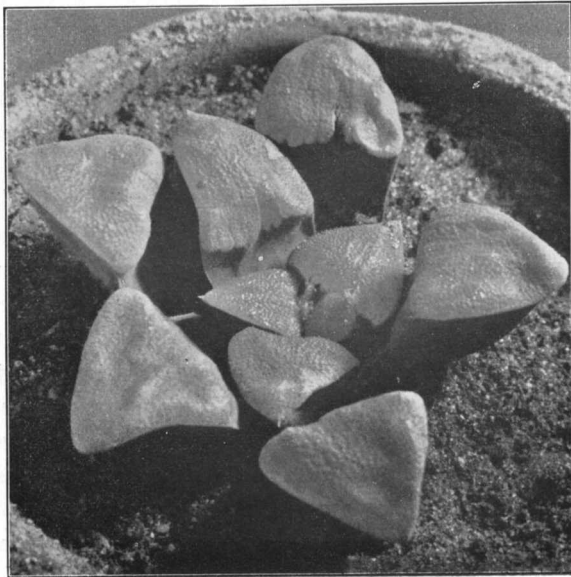
's-Gravenhage, Sept. '35.

J. B. LINDEYER.

HAWORTHIA ASPERULA HAW.

Bij het naslaan van Berger's Aloineae vonden we de volgende beschrijving van *Haworthia asperula* Haw.: Roset 7 tot 8 cM. diameter bereikend, bladeren 3 à 3½ cM. lang, het bovenvlak van deze blaadjes is 1,6 à 1,8 cM. breed en staat bol, het is doorschijnend, maar ruw door zeer kleine papillen.

Er zijn aan dit bovenvlak 7 tot 9 bleekgroene nerven zichtbaar, de randen en de kiel der blaadjes zijn voorzien van zeer kleine tandjes. Een en ander komt vrij goed overeen met het afgebeelde

Haworthia asperula Haw.

plantje, dat we onder gelijkkluidenden naam van de firma M a n t e l ontvingen.

De gelijkenis met *H. retusa* is zeer groot, met dit verschil, dat bij laatstgenoemde soort het bovenvlak der bladeren glanzend doorschijnend is en de rosetten uit een grooter aantal bladeren zijn sa-

mengesteld, de tandjes aan de randen ontbreken. Als groeiplaats van *H. asperula* wordt vermeld de Kleine Karroo.

Omtrent de wijze, waarop dit plantje behoort te worden gekweekt is ons niets bekend. Daar er zaad van in den handel wordt aangeboden, zijn er misschien onder onze lezers, die hun ervaringen, hiermede opgedaan, willen bekend maken. H.

BEHANDELING VAN ONZE MESEMS.

Mei.

Hoewel niet zoo volkomen als *Conophyta*, houden *Lithops* en *Argyrodermasoorten* ook in den zomer een rustperiode, welke ongeveer in de tweede helft van deze maand een aanvang neemt. De struikvormen, zooals *Faucaria* en andere staan dan eveneens stil.

Wanneer we goed opletten kunnen we o.a. aan zaailingen van *Lithops* zien, dat ze niet groeien, zelfs nieuwe wortelvorming heeft als regel niet plaats. De rustperiode versterkt de planten, ook de zaailingen. Worden deze laatsten in dien tijd te vochtig gehouden, dan vormen zich steeds nieuwe bladparen, hetgeen abnormaal is en de jonge plantjes verslapt.

Over het al of niet verspenen van zaailingen in den zomer zijn de meeningen verdeeld. Voor het ontwikkelen van een flink wortelgestel is het goed, dat zaailingen dicht op elkaar staan, maar voordat de plantjes elkaar raken, is het noodig ze te verspenen. Men zal allicht opgemerkt hebben, dat vooral in de wintermaanden zaailingen, die tegen elkaar staan, gemakkelijk gaan rotten. Bovendien groeien deze zaailingen gerekt om meer licht en lucht te krijgen, wat niet gewenscht is.

Na de ijsheiligen kunnen de meeste Mesems naar buiten. Een eenruiter op de zonnigste plaats, die bij regenval of na zonsondergang kan worden gesloten, is voor onze Mesems een goede kweekplaats. Struikvormen hebben geen bescherming tegen den regen noodig.

Gibbaeum N. E. Br. Vindplaats voornamelijk de Kleine Karroo en het Ladysmith district op kwarts- en leisteenformaties. Mooie decoratieve planten, sommige soorten in cultuur gemakkelijk, andere wat lastiger. De bladeren zijn ongelijk van grootte, het eene blad kort en stomp, het andere wat langer en met scheef gebogen spits, het geheel eenigszins gelijkend op een haaienbek. Een mooie kweeksoort, hoewel bij ons niet gemakkelijk in bloei te krijgen.

Gibbaeum album N. E. Br. heeft een fijne eenigszins zilverwitte beharing der bladeren, bloem wit, soms iets rose getint. De eenige tot heden bekende witbloeiende soort van dit geslacht.

Gibbaeum dispar N. E. Br. Gemakkelijke cultuurplant, bloem rose-lila. Kan bij gunstige weersomstandigheden zelfs voor het venster in bloei komen. Bloeitijd ongeveer tweede helft November. Bloem geopend \pm 16 dagen.

De meeste *Gibbaeums* bloeien later.

Gibbaeum perviride N. E. Br. Jan.—Maart, bloem roodachtig.

Gibbaeum pilosulum N. E. Br. Jan., bloem helder rose.

Gibbaeum pubescens N. E. Br. Febr.—Maart, bloem violetrood.

Zij, die deze planten in een verwarmde kas kunnen laten overwinteren, krijgen verschillende *Gibbaeums* in bloei, wanneer de temperatuur gehouden kan worden op 10° — 16° C. (50° — 60° Fht.) Ze moeten dan niet volkomen droog staan. Bij een lagere temperatuur moet men zeer voorzichtig zijn met water geven. De niet behaarde soorten kunnen in den zomer het beste buiten worden gekweekt, de behaarde ook, mits deze tegen regen kunnen worden beschermd. Als aardmengsel gebruike men tamelijk zandigen grond.

F. SWÜSTE.

LITHOPS, N. E. Br.

Door Dr. A. Tischer.

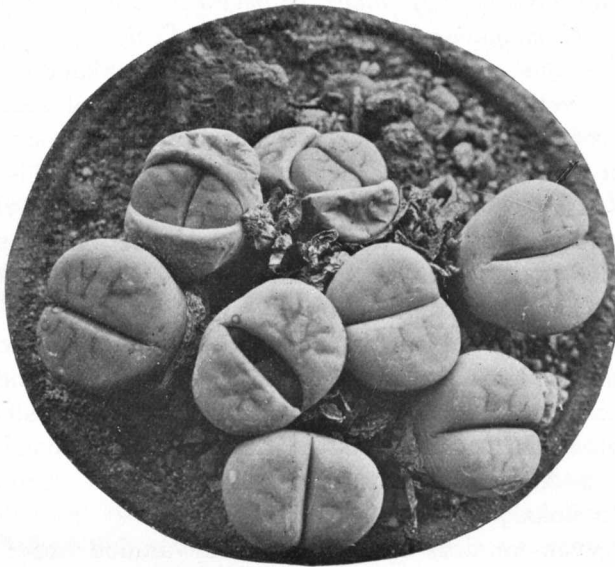
Lithops Marthae, Loesch et Tisch.

Corpuscula 2—3 c.M. *alta*, 2—2,5 c.M. *lata*, *obconica*, *apice leviter convexa*, *griseo ochracea*, *vel pallide brunnea*, *supra fenestrata*, *saepe lineis rubris notata*. *Fissura* 2—4 m.M. *alta*. *Sepala* 5, *longa* 8 m.M. *Petala* 35—40, 2 *seriata*, *ad* 2,5 m.M. *lata*, 1,2—1,4 c.M. *longa*, *aurea*; *filamenta aurea*, 7—8 m.M. *longa*, *antheris aureis*. *Stigmata* 5, 1,3—1,5 c.M. *longa*.

Groot Namaqualand, prope Pockenbank, Erni.

Plantenlichaam 2—3 c.M. hoog, aan den bovenkant 2—2,5 c.M. in diameter, verkeerd kegelvormig. Het bovenzvlak is licht gewelfd, glad, zonder groeven kaal. Kleur plantenlichaam muisgrauw, soms iets okerkleurig overwaasd. Op de bovenzijde der lobben bevindt zich een mat „venster”, waarin uitgaande van de spleet, meestal eenige meer of minder duidelijke, gedeeltelijk vertakte, korte lijntjes van bloedroode kleur, aanwezig zijn. Spleet 2—4 m.M. hoog, door-

lopend. Kelkslippen 5, slippen 8 m.M. lang, grauw bruinachtig, daarvan 3 iets breeder en 2 meer gepunt. Bloem 2,5 c.M. in diameter, kelkvormig, op den namiddag ongeveer 3 uur bij zonneschijn geopend, en zich sluitend bij zonsondergang. Niet geurend. Bloemkroonblaadjes in 2 kransen, 35—40 in getal, de buitenste iets breeder, tot 2,5 m.M. breed, spatelvormig, stomp gepunt, 1,2—1,4 c.M. lang, de binnenste hier en daar iets korter, bovenzijde goudgeel, de andere zijde witachtig, naar boven gebogen, waardoor de bloem eenigszins op een kelk gelijkt. Meeldraden talrijk, klein, 7—8 m.M. lang. Helmdraden en helmknoppen goudgeel, aan den boven-

Lithops Marthae Loesch et Tisch.

Nat. grootte.

Phot. Tischer.

kant zich iets naar buiten terugbuigend. Stempels 5, ongeveer 1,2 c.M. lang, draadvormig, boven de meeldraden uitstekend, naar buiten iets opgerold, geel, naar beneden toe witachtig, Doosvrucht 5 hokkig.

Wij ontvingen deze mooie Lithops van den Heer F. E r n i, die de plant in 1931 in een klein aantal exemplaren in de nabijheid van Witpütz en bij Pockenbank gevonden heeft. Op bijzonder verlangen van den Heer E r n i geven we aan deze Lithops den naam van zijn vrouw M a r t h a E r n i. Door het vensteroppervlak en de

dikwijls zeer mooie bloedroode teekening in het venster is de plant zeer opvallend en tevens goed te onderscheiden van andere Lithops-soorten. Als geelbloeiër staat ze misschien in de nabijheid van *Lithops Schwantesii* Dtr.

Lithops Erniana Loesch et Tisch. Spec. nov.

Corpuscula ad 2—4 c.M. *alta*, 2—3 m.M. *lata*, *obconica*, *apice plana vel levissime convexa*, *rugosa*, *griseo vel griseo violacea*, *rugae excavatae*, *violaceae*. *Fissura transversa*, 3—4 m.M. *alta*. *Sepala* 5, *petala* 33, 2—3 m.M. *lata*, ad 1,5 c.M. *longa*, *obtusa*, *alba*. *Filamenta alba*, *antheris luteis*. *Stigmata* 5, *lutea*.

Groot Namaqualand, *prope Witpütz; Erni*.

Corpusculum tot 4 c.M. hoog, aan den bovenkant 2—3 c.M. in diameter, verkeerd kegelvormig, bovenzijde vlak of zeer zwak gewelfd; voorzien van een netwerk van gootjes en groeven, die iets verdiept zijn. Kleur plantenlichaam fijn griauw, dikwijls iets okerkleurig of violet overwaasd. De groeven in het bovenvlak zijn in den grond meestal bruin tot violet getint. Spleet doorlopend, 3—4 m.M. diep. Kelkslippen 5, gekield. Middellijn van de bloem ongeveer 3—3,5 c.M. Bloemkroonblaadjes 33, glimmend wit, spatelvormig, 2—3 m.M. breed, aan de punten afgerond. Meeldraden 12 m.M. lang, niet in den vorm van een kegel staande. Helmknoppen zeer klein, licht geel, helmdraden wit, aan den onderkant sterk gewimperd. Stempels 5, tamelijk boven de meeldraden uitstekend, geel. Bloem op A. M. bij zonneshijn geopend, zwak geurend. Doosvrucht 5 hokkig.

Wij geven aan deze Lithops den naam van den vinder F. E r n i, die ze vond in de nabijheid van Witpütz in Groot-Namaqualand.

Voor alles is deze Lithops gekenmerkt door haar gebobbeld bovenvlak en door de donkerbruin roode tot violette grondkleur der groeven op de bovenzijde en ook door de fijne, iets violette kleur, waarmede het geheele plantenlichaam is overtrokken, wanneer de zon er op schijnt.

Lithops Ruschiorum, Dtr. et Schwant.

Lithops Pillansii, L. Bol. is identiek met *L. Ruschiorum*, de schrijfwijze *L. Pillansii* is dus een synoniem. De Heer W. T r i e b n e r te Windhoek heeft *L. Ruschiorum* op meerdere plaatsen gevonden. Hij heeft me indertijd medegedeeld, dat hij voor deze soort een verspreidingsgebied van 4000 vierkante mijl heeft vastgesteld,

o.a. bij Spitskuppe op kalk, bij Arandis,¹⁾ de vindplaats van de *L. Pillansii* L. Bol. in kwartsgrint op woestijnkalk en bij Roessing op rose gekleurde kwartslagen in spleten. De kleur van het plantenlichaam wisselt soms en past zich aan de omgeving aan. De kleur der planten, die op kalk groeien, is iets meer doezelig geel tot mergkleurig; die op rose gekleurd kwarts voorkomen, zijn meer rose gekleurd.

Lithops gracilidelineata, Dtr.

De Heer *Triebner* heeft deze soort bij Arandis en ook bij Pforte gevonden. Daarentegen is het hem niet gelukt deze soort terug te vinden op de groeiplaats, welke door Prof. *Kurt Dinter* was aangegeven, n.l. bij de Brandbergen.²⁾

Lithops Schwantesii, Dtr.

De bloem van deze soort was tot heden nog niet beschreven. Ik laat hier nu de beschrijving volgen:

Kelk boven de spleet uitkomend. Kelkslippen 5, tot 1 c.M. lang, grauwwachtig bruin, zonder vliesje aan de randen, bloem open op den laten namiddag tot zonsondergang; tot 3 c.M. in diameter, niet geurend. Bloemkroonblaadjes 1,3 c.M. lang, in 1—2 kransen, ongeveer 35 in getal, 3 m.M. breed, spatelvormig, aan de punten stomp afgerond, goudgeel, naar de einden toe roodachtig, achterkant witachtig. Meeldraden in den vorm van een kegel bij elkaar staande, zeer talrijk, 7—8 m.M. lang. Helmknoppen goudgeel, klein; helmdraden heldergeel. Stempels 5, ongeveer 1 c.M. lang, draadvormig, eenigszins boven de meeldraden uitstekend, aan den bovenkant naar buiten opgerold, geel, tot aan de basis vrijstaande.

Vert. F. Sw.

HET LEEKENHOEKJE.

Correspondentie over deze rubriek s.v.p. te richten tot J. M. van den Houten, Mathenesserlaan 364a, te Rotterdam.

Mei.

We wisten het wel, dat vele leden het inzake de etiketten niet met ons eens zouden zijn en het doet ons daarom bijzonder veel

¹⁾ *Lithops Ruschiorum* Dtr. et Schwant, werd het eerst gevonden door E. *Rusch* in 1924 tusschen Arandis en de Kanrivier. Sw.

²⁾ *Lithops gracilidelineata*, Dtr. is het eerst gevonden door E. *Rusch* in Augustus 1927 in Hereroland tusschen Uis en Neineis bij de Brandbergen. Sw.

genoegen, dat we hierover een schrijven ontvingen van den heer H. H e y n e n te Heerlerheide waaraan we het volgende ontleenen:

„Naar aanleiding van uw artikel in het leekenhoekje van Succulenta (Aprilnummer) over etiketten, stuur ik U hierbij eenige van de door mij in den handel gebrachte matglasetiketten en zou gaarne uw oordeel hierover vernemen.

Eenige dezer etiketten zijn beschreven (met Oost-Indische inkt), probeert U deze gerust eens wat betreft het onleesbaar worden der namen. U zult moeite hebben om den naam met gewoon water weg te krijgen, althans indien hij geheel weggaat, want het geschrevene blijft altijd nog eenigszins te lezen. Deze etiketten kunnen dan ook jaren mee, voordat het voortdurende besproeien op het beschrevene eenigen invloed heeft. Mijn oordeel is, dat de houten etiketten niet alleen onpractisch en door het voortdurende rotten zeer duur in het gebruik zijn, maar zij geven door de opvallende gele kleur aan de verzameling geen mooi gezicht. De grijze kleur dezer matglasetiketten echter is in het geheel niet opvallend en geeft aan de verzameling een geheel ander oog.”

„Wie de moeite wil nemen het bedoelde artikel nog eens na te lezen, zal daarin zien, dat ik me bij de glasetiketten alleen heb uitgesproken over de glazen buisjes, waarvan ik de bezwaren heb opgesomd, maar dat ik met geen enkel woord heb gerept over matglas. En daar ben ik achteraf erg blij om, want nu kon ik eerst nog eens de proef ermee nemen. Ik heb enkele beschreven etiketten met een harde kwast in een bak met water stevig onderhanden genomen en inderdaad moet ik toegeven, dat de naam niet geheel verdwijnt. Dat is dus in orde. Daar zullen in de praktijk heel wat jaren overheen gaan voor ze zoover zijn afgespoeld. Nu schoot het ons tevens te binnen, dat we een jaar of acht geleden ook al eens een paar planten hadden ontvangen, waar een dergelijk matglasetiket bij was en dat we deze planten nog steeds in den Botanischen tuin hadden staan. Erg benieuwd waren we of ze dit etiket nog bij zich hadden en inderdaad bleek dit bij een hunner nog het geval. De naam was met potlood geschreven. Op het eerste gezicht stond er niets meer op, doch bij opvallend licht zagen we duidelijk de letters weer verschijnen. Zoodat we alles bij elkaar genomen dus niets dan goeds van de matglasreepjes kunnen zeggen. De kleur is neutraal en wie de naametiketten nog te groot vindt, kan zich vergeeuen met de kleinere nummeretiketten en dan een registertje met de namen aanleggen. We houden ons gaarne aanbevolen voor

meerdere opmerkingen onzer leden, want we zijn overtuigd, dat het de manier is om alle dingen te onderzoeken en het goede te behouden.

Een andere vraag, die ons gedaan werd, heeft betrekking op het enten. Het verheugt ons te vernemen, dat het Leekenhoekje zoo trouw gelezen wordt en velen over de moeilijkheden, als amateur-

Mamillaria Parkinsonii cristata.

(Coll. Janz. Foto v. d. H.)

cactuskweekers heen helpt. Dat geeft den burger moed en wij van onzen kant zullen gaarne alles doen om alle vragers naar ons beste weten te beantwoorden, al zijn we er ten volle van overtuigd, dat de omstandigheden overal verschillend zijn en er dus vaak meerdere manieren zijn, die tot succes leiden. De vraag, waar het om

ging was het volgende: Welke cactussoorten moeten geënt worden en op welken leeftijd van de plant moet dit enten geschieden?

Op den voorgrond staat, dat enten een kunstmatige handeling is, die wordt toegepast om zwak groeiende soorten of soorten, die lastig wortelecht te kweken zijn, zooals de wonderlijke hanekam- of cristatavormen op een stevigen onderstam te bevestigen. Als onderstam gebruikt men voor Epiphyllums meestal *Peirescia aculeata*, terwijl voor zuil en bolvormige soorten gewoonlijk gebruikt worden *Cereus Spachianus*, *macrogonus* of *peruvianus*. Bijzondere *Opuntia*-vormen, zooals bijvoorbeeld het Negerhandje enten we op een snelgroeiende, grove *Opuntiaschijf*. De wijze van enten is verschillend. Gewoonlijk snijdt men met een scherp mes den kop van den onderstam en zorgt er voor, dat de ent op dezelfde wijze glad wordt afgesneden. Dan drukt men beide deelen voorzichtig zonder persen op elkaar en zet het geheel met een raffiabandje of elastiekje vast. Dan in de schaduw zetten en als de enting gelukt is, zijn de deelen na een dag of veertien wel zoodanig vergroeid, dat het bindsel kan worden weggenomen. Een tweede manier van enten is de zoogenaamde spleetenting, die daarin bestaat, dat men een gleuf maakt op den onderstam en het te enten stukje V-vormig aansnijdt, zoodanig dat het juist past. Deze manier wordt meestal bij cristaten toegepast. Ten slotte nog een enkel woord over cristaten in het algemeen. Veel is er over deze afwijkingen gefantaseerd. Vast staan de volgende feiten:

Het zijn volkomen natuurlijke vormafwijkingen, die bijna bij alle soorten van cactussen worden aangetroffen. Ze kunnen bloeien en zaden voortbrengen en uit dergelijke zaden ontstaat steeds weer een bepaald percentage normale planten.

We voegen hier een fraaie foto aan toe van *Mamillaria Parkinsonii cristata*, waarvan het groeipunt tot een doorloopende band verwrongen is.

INHOUD: *Rebutia*. — Cultuur in den ongeschermden platten bak. — *Haworthia asperula* Haw. — Behandeling van onze Mesems. — *Lithops* N. E. Br. — Het Leekenhokje.
